

В І Д Г У К
офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Черкасова Володимира Федоровича
на дисертацію Оу Цзяюй
«Методика формування умінь саморегуляції емоційного стану
студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів» поданої
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
01 Освіта/Педагогіка, 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність теми дисертаційної роботи та зв'язок з планами
відповідних галузей науки

На початку ХХІ століття відбуваються суттєві зміни, пов'язані з демократизацією, модернізацією та інтеграцією системи вищої педагогічної і музично-педагогічної освіти України в світове освітнє товариство. Усвідомлення та розуміння специфіки еволюції освіти, культурно-історичних передумов, педагогічних концепцій, закономірностей і тенденцій розвитку допоможе майбутнім вчителям музичного мистецтва у їхньому професійному самовизначенні, виборі найбільш ефективних засобів, форм і методів організації освітнього процесу. За такого підходу дослідження проблеми формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів здійснене Оу Цзяюй є актуальним і своєчасним.

2. Наукова новизна одержаних результатів

Характеризуючи наукову новизну дослідження зазначимо, що вона відповідає логіці та змісту наукового пошуку, поставленій меті й спрямована на розв'язання визначених завдань. У контексті окресленого предметного поля дослідження автором презентовано цілісну концепцію підготовки студента-вокаліста до сценічних виступів засобами формування умінь саморегуляції його емоційного стану; уточнено зміст та структуру процесу саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста як під час роботи над музичними творами, так і в ході їх безпосередньої прилюдної інтерпретації;

запропоновано експериментально перевірену авторську методику цілеспрямованого формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів. Крім того, удосконалено класифікацію виконавських умінь вокаліста з проектуванням технологій їх формування.

3. Практична цінність результатів дослідження

Практична значущість дослідження полягає в розробці та впровадженні психолого-педагогічних тренінгових форм підготовки студента-вокаліста до сценічних виступів, а також рекомендацій щодо проведення навчально-репетиційних занять перед прилюдною інтерпретацією музичних творів з раціональним використанням сформованих умінь саморегуляції власного емоційного стану.

Вихідні положення представленої дисертаційної роботи також можуть використовуватись як у процесі проведення занять по класу вокалу, так і в процесі опанування лекційних курсах «Вокальна педагогіка», «Психологія виконавської діяльності вокалістів», «Методика вокального навчання», «Комунікаційні технології в музичному мистецтві», «Музична педагогіка вищої школи» тощо. До того ж результати дослідження можуть бути використані для подальшого вивчення розвитку теорії та практики підготовки фахівців музичного мистецтва в мистецьких освітніх закладах різних рівнів акредитації, а також у системі підвищення кваліфікації викладачів вищої школи.

Основні положення проведеного дисертаційного дослідження впроваджено у навчальний процес студентів бакалаврату Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (довідка № 157 від 23.08.2025 р.), Київського національного університету технологій та дизайну (довідка № 06-81/1904 від 25.08.2025 р.) і Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради (довідка № 017-09/118 від 25.08.2025 р.).

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Аналіз змісту дисертації та публікацій Оу Цзяюй є підставою для висновку про наукову обґрунтованість й достовірність результатів, викладених автором.

Дисертація має логічну структуру, охоплює основні складники проблеми та послідовно розкриває визначальні дослідницькі завдання. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, а також переліку використаних джерел. Загальний обсяг представленої дисертації складає 215 сторінок, з яких 178 – основного тексту. У переліку використаних джерел подано 227 найменувань, з них 22 – іноземними мовами. Робота містить 56 таблиць та 2 рисунки.

Відповідно до мети дисертаційного дослідження, яка полягає в розробці методики цілеспрямованого формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів та її експериментальній перевірці в умовах фахового навчання, автором визначено низку завдань, зокрема, розглянути саморегуляцію емоційного стану студента-вокаліста у психолого-педагогічних дослідженнях; розкрити зміст, структуру та класифікацію виконавських умінь студента-вокаліста; висвітлити методологічні підходи науковців до класифікації емоцій студента-вокаліста; визначити критеріально-параметричний інструментарій для оцінювання стану сформованості умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів; провести діагностику стану сформованості умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста під час підготовки до сценічних виступів (констатувальний експеримент); розробити експериментальну методику цілеспрямованого формування умінь саморегуляції емоційного стану студента під час вокального навчання; експериментально перевірити ефективність запропонованої методики формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у

процесі підготовки до сценічних виступів.

У *першому розділі* дисертаційного дослідження «Теоретичні основи дослідження умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів» саморегуляцію емоційного стану студента-вокаліста дисертант розглядає з позицій мистецтвознавства, психології та педагогіки. Доведено, що з психологічної точки зору саморегуляція студента-вокаліста характеризується активною взаємодією когнітивних і емоційно-вольових процесів, спрямованих на мобілізацію його внутрішніх ресурсів для досягнення поставленої мети.

Вартісним вважаємо те, що здобувач виділяє основні складові зазначеного феномена, до яких відносяться: самоконтроль, самооцінка та самокорекція. Крім того, автор дисертації справедливо наголошує, що передумовою успішної професійної діяльності є сформованість виконавських умінь, які незалежно від наявності різних методологічних підходів класифікуються на п'ять груп.

У *другому розділі* дисертації «Методологічні засади дослідження проблеми формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів» здобувач переконливо доводить, що емоційний стан студента-вокаліста позитивно впливає на: злагодженість роботи складників виконавського апарату; чистоту інтонування; тембральне забарвлення звуку; швидкість запам'ятовування нотного та літературного тексту вокального твору; прояв виконавської надійності; енергетичну здатність впливати на слухачів/глядачів тощо. До того ж слушно зазначено, що уміння ефективно використовувати всі види емоцій є запорукою досягнення майбутнім митцем оптимального творчого самопочуття.

Цінним у дисертації є те, що здобувачем здійснено аналіз методологічних засад дослідження проблеми формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів, що уможливило визначити критеріально-

параметричний інструментарій оцінювання означеного феномену та обґрунтувати критерії та показники оцінювання надійності прояву умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста.

Першим критерієм є ступінь інтенсивності емоцій під час виконання музичного твору у звичних та емоціогенних умовах і характеризується за двома параметрами, другий – досконалість сформованих умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів, прояв яких забезпечує успішну інтерпретацію вокального твору як у звичних умовах діяльності, так і під час прилюдного виступу характеризується за трьома параметрами. Для виявлення сформованості у студента-вокаліста умінь саморегуляції емоційного стану дисертантом запропоновано чотири рівні, а саме: високий, середній, низький і дуже низький.

У *третьому розділі* «Пошуково-експериментальна робота з формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів» автором дисертації представлено методiku і результати пошуково-експериментальної роботи з формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів, які проводилися на базі трьох закладів вищої освіти, а саме: Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Київського національного університету технологій та дизайну та Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради,

Заслуговує позитивної оцінки те, що пошуково-експериментальна робота з формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів здобувачем проводилася у три етапи з урахуванням виявлених пошуковим експериментом ефективних принципів, форм, методів та прийомів удосконалення означеного процесу.

Слід відразу визнати, що вартісним вважається представлено автором

дисертаційного дослідження дослідно-експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов із запровадження методики формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста у процесі підготовки до сценічних виступів, а саме: розвиток здатності до визначення текстових та вокально-виконавських атрибутів контролю, а також до проєктування в уяві їх взірців з метою мобілізації творчого потенціалу для досягнення поставленої мети; розвиток здатності до усвідомленого (логічного) та неусвідомленого (інтуїтивного) адекватного самооцінювання визначених текстових й вокально-виконавських атрибутів контролю, а також уявлених їх взірців з метою цілеспрямованого створення у них бажаного емоційного стану; розвиток здатності до самокорекції визначених текстових та вокально-виконавських атрибутів контролю, а також уявлених їх взірців з метою саморегуляції емоційного стану у будь-яких умовах інтерпретації музичних творів.

Таким чином, формування умінь саморегуляції емоційного стану студента-вокаліста за авторською методикою засобами цілеспрямованого створення запропонованих педагогічних умов покращується на 13,7%, що надає підстави рекомендувати цю методику використовувати у процесі його підготовки до сценічних виступів.

5. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях

Дисертація виконана Оу Цзяюй є самостійним науковим дослідженням, що містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних завдань. Наукові положення достатньо обґрунтовані та отримали необхідну апробацію на 3 міжнародних та 2 всеукраїнських науково-практичних конференціях різних рівнів.

Результати дисертаційного дослідження висвітлено у 7 публікаціях автора, з яких: 3 статті у фахових наукових виданнях України з педагогіки категорії «Б», 1 статтю опубліковано у міжнародному науковому виданні, 3 статті опубліковано у наукових виданнях апробаційного характеру.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення змісту та результатів дисертаційної роботи відповідає встановленим вимогам. Апробація результатів дослідження відбиває основні здобутки дисертаційної роботи і здійснена на різного рівня наукових конференціях.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Водночас, попри позитивну оцінку роботи висловимо певні зауваження, можливо, дещо інший погляд на окремі положення дисертації.

1. Загалом, схвально оцінюючи намагання здобувача використати якнайбільше науково-методологічних підходів стосовно запровадження методики формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів, зауважимо, що не всі вони рівноцінно застосовані в дослідженні та не всі їх важливі вимоги розкрито у змісті дисертації.

2. Запропоноване дисертаційне дослідження розкриває не тільки теоретичні аспекти методики формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів, воно передбачає також реалізацію практичного складника, тому доцільно було б підготувати і опублікувати методичний посібник щодо методики формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів.

3. Запропонована дисертантом методика формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів заслуговує позитивної оцінки. Але варто було б розкрити сутність сучасних технологій та інтерактивних методів навчання, що запроваджувалися на даному етапі дослідно-експериментального дослідження.

4. Окремі положення висновків до розділів дисертації є дещо лаконічними та не повною мірою узагальнюють й відбивають отримані автором результати дослідження.

5. У тексті дисертації трапляються окремі орфографічні помилки та стилістичні недоліки.

На підставі аналізу тексту дисертації можна засвідчити дотримання здобувачем вимог академічної доброчесності в повному обсязі.

7. Загальний висновок

Подані зауваження й побажання не впливають на загальну оцінку дисертаційної роботи Оу Цзяюй «Методика формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів». Автор виявив наукову ерудицію, досяг поставленої мети, чим зробив вагомий внесок у розширення й збагачення наукового знання стосовно запропонованої методики формування умінь саморегуляції емоційного стану студентів-вокалістів у процесі підготовки до сценічних виступів. Робота є актуальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, відповідає вимогам п. п. 6. 7. 8. 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44, що ставляться до дисертацій, а її автор Оу Цзяюй заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного мистецтва
Комунального закладу вищої освіти
«Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради

Володимир ЧЕРКАСОВ

Підпис В.Ф. Черкасова засвідчую,
проректор з науково-педагогічної роботи
по організації освітнього процесу,
кандидат наук з соціальних комунікацій

Оксана ТЕЛЕП